

Preek over Jakobus 2,14-17: Woord en daad.

Voorzang: Psalm 27, 1 en 2

Votum en Groet

Zingen: Psalm 27, 7

Gebed om het licht van de Geest

Zingen: Kinderlied 73 (Ik zag een kuikentje..)

Schriftlezing: Amos 5,18-24 en Mattheus 25,31-46

Zingen: Gezang 151

Verkondiging van Jakobus 2,14-17

Zingen: Gezang 474

Dankzegging en voorbeden

Collecte

Leefregels

Zingen: Gezang 473, 1. 2 en 5

Zegen

Gemeente van onze Heer Jezus Christus! Luisteraar!

Een predikant had een buurman die zeepfabrikant was.

Op een dag kregen ze een discussie over de betekenis van het geloof.

De zeepmaker zei tegen de dominee: *Wat stelt het geloof eigenlijk voor?*

Moet je zien wat een puinhoop het in de wereld is.

Daar heeft tweeduizend jaar christendom toch maar weinig aan kunnen doen.

Wat voor goeds heeft het christelijk geloof eigenlijk uitgewerkt?

De dominee keek een poosje in gedachten uit het raam.

Toen zei hij tegen zijn buurman: *Kijk eens naar buiten.*

Op straat liepen een paar jongens, van top tot teen onder de modder en smerigheid.

Moet je dat toch eens zien! zei de dominee.

We hebben al generaties lang zeep.

Maar kijk nou toch eens hoe die jongens er bij lopen.

Wat helpt zeep eigenlijk?

Ho, ho! zei de zeepfabrikant.

Zeep helpt alleen maar als het gebruikt wordt.

Anders werkt het natuurlijk niet.

Precies, zei de dominee.

Met geloven is dat precies zo.

Wat heb je eigenlijk aan geloof, als het niet werkt? schrijft Jakobus.

Het is eigenlijk heel simpel wat Jakobus in dit gedeelte van zijn brief zegt.

We hoeven er echt niet lang over na te denken wat het betekent.

Onze grootste moeite is niet om te ontdekken wat hier staat.

Maar meer om ook in praktijk te brengen wat hier staat.

En juist dat bindt Jakobus ons op het hart.

Wat doen jullie eigenlijk met mijn woorden?

Nee, wat doen jullie met het Woord van Góð, dat jullie hebben gehoord?

Een stukje terug in zijn brief schrijft hij:

Aanvaard de boodschap die in u is geplant en die u kan redden.

Vergis u niet: alleen horen is niet genoeg,

u moet wat u gehoord hebt ook doen.

Voor Jakobus is de praktijk van het dagelijks leven de toetssteen of geloof ook werkelijk geloof is.

De dienst van vanmorgen staat in het teken van de zendingsopdracht van de kerk.

En daarbij neem ik zending in de breedst mogelijke betekenis van het woord.

Dat wil zeggen zonder onderscheid tussen zending en evangelisatie.

Eigenlijk zijn we nog zo gewend dat onderscheid te maken.

Bij zending denken we dan aan verspreiding van het goede nieuws van Jezus Christus in het buitenland – Afrika en Azië en Zuid-Amerika en zo.

En evangelisatie geldt dan voor dichter bij huis – Nunspeet of ergens in Nederland.
Zending is verkondiging van Jezus aan hen die nog nooit van Hem gehoord hebben.
En bij evangelisatie wordt meestal gedacht aan verkondiging aan hen die ooit bij een kerk hoorden – zelf of hun ouders – maar die die band zijn kwijt geraakt.

Alleen – gaat dat onderscheid nog wel op?
Vandaag zijn er ook in Nederland tallozen die nog nooit een kerk van binnen hebben gezien.
En ook hun ouders hebben nooit bij een kerk gehoord.
Dus heeft dat onderscheid tussen zending en evangelisatie niet zoveel zin meer.
Daarom gaat het vanmorgen over zending in de breedste zin van het woord.
Bekendmaking van het goede nieuws over Jezus Christus in binnen- en buitenland.

Maar ik wil het vanmorgen nog breder trekken.
Want zending is voor velen nog steeds vooral iets van het woord.
Het evangelie moet bekend gemaakt.
Dat doe je door er over te praten of te schrijven.
Maar vanmorgen wil ik graag nadruk leggen op de verbinding van woord en daad.
En bij de daad denk ik dan aan de consequenties van de evangelieverkondiging.
Want woord en daad horen bij elkaar.
We moeten er geen tegenstelling van maken.
Zoals dat b.v. gebeurt in het lijflied van een bekende voetbalclub in het westen des lands, waarin gezongen wordt:
geen woorden, maar daden!
Daar gaat de suggestie van uit dat woorden niet zoveel om het lijf hebben.
Het komt op daden aan.

Nou, dat geldt niet voor de kerk.
Woord en daad horen bij elkaar.
Het één kan niet zonder het ander.
Het woord moet zichtbaar worden in daden.
En de daad moet uitgelegd worden in woorden.

Woord en daad.
Wist u dat de taal waarin het grootste deel van de Bijbel geschreven is – het hebreuws – daar niet eens het verschil tussen kent?
Het hebreuws heeft het woord *dabar*.
Dat is ook de naam voor een organisatie voor campingeangelisatie, waar ook door onze gemeente aan meegewerkt wordt.
De mensen die hier in de dienst zijn kunnen daar straks na afloop meer informatie over krijgen in de hal van onze kerk.
Maar goed, *dabar* betekent zowel woord als daad.
Daar zit een bijzondere gedachte achter.
Dat een woord – als het goed is – nooit leeg is.
Dat een woord altijd wat doet.
Altijd wat uitwerkt.
Effect heeft.

En dat geldt zeker voor het Woord van God.
God spreekt – en het is er.
Hij gebiedt – en het komt tot stand.
Gods Woord is een daad.
Een daad van heil en van redding.
Waar God spreekt worden mensen in de ruimte gesteld.
Waar Gods Woord klinkt ademen mensen op.
Gods Woord doet altijd wat.

En waar Gods Woord echt wordt aanvaard, daar kan het niet zonder effect blijven.
Hoe is het mogelijk, zegt Jakobus, *dat iemand beweert in Gods Woord te geloven.*
Maar het werkt niets uit?
Hij handelt er niet naar!
Zo'n geloof dat zich niet daadwerkelijk bewijst, zegt Jakobus, *is een dood geloof.*

Eigenlijk zegt Jakobus hier iets ongerijmds.
Dood geloof – dat is absurd.
Dat is net zo absurd als een hete sneeuwbal.
Net zo onbestaanbaar als een zieke gezonde.
Dat kán gewoon niet zo zijn.
Toch?
Ziek en gezond zijn – dat gaat niet samen.
Een sneeuwbal die heet is – zoiets komt gewoon niet voor.
En een dood geloof?
Toch te gek om over te praten?

Een voorganger bij het Leger des Heils begroette op Paaszondag de kerkgangers bij de ingang van het ontmoetingsgebouw.

Hij zei tegen één van de bezoekers: *Mag ik je uitnodigen voor het leger van de Heer?*

De man antwoordde: *Ik ben al in het leger van de Heer.*

De voorganger zei: *Waarom zie ik je dan alleen met Kerst en met Pasen?*

De man zei: *Omdat ik bij de geheime dienst ben!*

Voor Jakobus is dat onmogelijk.

Een christen is niet bestemd voor de geheime dienst.

Maar in de wereld van alledag om daar te staan in de openbare dienst aan God.

In de eerste eeuwen van haar bestaan heeft de kerk veel tegenstand ervaren.

Maar in die tijd schreef iemand aan één van de Romeinse keizers het volgende over de christenen en de kerk:

Zij houden van elkaar.

Ze zullen weduwen altijd ondersteunen.

Wezen beschermen ze tegen hen die hen kwaad willen doen.

Als ze iets hebben geven ze het zomaar aan hen die niets hebben.

Als ze een vreemdeling zien, nemen ze hem op in hun huis

Dat is een schitterend getuigenis van de christenen van toen.

Een andere keizer, Julianus, zegt van hen: *Deze mensen geven niet alleen hun eigen armen te eten, maar ook die van ons.*

En weer een andere keizer, de laatste heidense keizer voordat Constantijn het christendom tot staatsgodsdienst uitriep, had hier zoveel moeite mee dat hij dit aan banden probeerde te leggen.

Uit angst dat het christendom te veel invloed zou krijgen verordende hij dat het verboden was om vriendelijkheid te bewijzen aan gevangenen door hen van voedsel te voorzien, en dat niemand barmhartigheid mocht betonen aan hen die in de gevangenissen kwijnden.

Nou, dat zegt allemaal genoeg over de opstelling en instelling van christenen toen.

Een levend geloof uit zich in daden van liefde en barmhartigheid.

Een levend geloof verspreidt zegen om zich heen.

Een levend geloof straalt warmte uit, waaraan velen zich koesteren.

Een levend geloof is een bron van blijdschap in haar omgeving.

Is dat ook wat u onder geloof verstaat?

Er bestaat een vreemde opvatting over geloof dat het daarin draait om lezen in de bijbel en naar de kerk gaan en naar preken luisteren.

En dat het gaat om naar catechisatie gaan en naar club of naar een bijbelkring.

Bij elkaar zitten, luisteren en praten over de Bijbel.

Bepaalde waarheden aanvaarden.

Over Jezus en over het verschil tussen het christelijk geloof en de Islam.

Of over het zingen van Psalmen of Opwekkingsliederen.

Dat is niet het geloof waar Jakobus het over heeft.

Er zijn mensen die naar de kerk gaan alsof ze naar een tankstation gaan.

Dat zeggen ze soms ook met zoveel woorden.

Ik kwam hier helemaal leeg.

Maar tijdens de dienst, door de liederen die we zongen en door de preek en het gebed, raakte ik zo vol dat ik er weer

*voor een hele week tegen kan.
Ik ben echt weer helemaal bijgetankt.*

Mij klinkt dat toch wat passief in de oren.
Er zit eigenlijk weinig activiteit bij.
De kerk is dan zo iets als een plek waar je achterover leunt en zegt: *Oké, gooi me maar vol!*

Maar God heeft er niet zoveel belang bij dat u wordt gevuld.
Hij heeft er meer belang bij dat u zich zelf leeg maakt in liefde die zichzelf weggeeft.
De proef op de som voor ware aanbidding is niet wat hier in de kerk gebeurt.
Maar wat u de rest van de week buiten de kerk doet.

Iemand zei eens dat hij zorgvuldig alle bewegingen van zwemmen had geleerd.
Maar toen hij een keer in het water viel vond hij het moeilijk in praktijk te brengen.
Toch is dat waar het om gaat.
Dat u van maandag tot en met zaterdag in praktijk brengt wat u 's zondags hoort.
Geloof is het radicale vertrouwen in Jezus Christus waardoor ik mijn leven durf uit te storten in liefde voor anderen,
zoals Hij zelf gedaan heeft.
Geloven is niet bidden en God prijzen.
Ook al hoort dat er uiteraard ook bij.
Het zijn onmisbare elementen.
Maar geloven is uiteindelijk doen wat Jezus van ons vraagt om te doen.
Of – zoals Jakobus het verwoordt – doen wat het koninklijke gebod van ons vraagt:
onze naaste liefhebben als ons zelf.

Geloof zonder daden is als een lijk zonder levensadem.
Als een auto zonder benzine.
Nutteloos.
Waardeloos.
Dood.
Eigenlijk is het niet eens geloof.
Als wij, wat we geloof noemen, niet vertalen in liefdewerk, is het geen geloof.

Ik heb zo even iets verteld van de eerste christenen.
Hoe zij hun geloof in praktijk brachten.
Maar wat kunnen wij er mee?
In het welvarende Nederland aan het begin van de 21^e eeuw?
Is het mogelijk regelmatig naar de kerk te komen,
preken aan te horen,
lofliederen te zingen en te bidden –
met een dood geloof
dat voorbijgaat aan de gehoorzaamheid die van ons gevraagd wordt?
Is het mogelijk dat wij hier op comfortabele wijze God aanbidden
terwijl we tegen hen die geen eten en geen kleren hebben zeggen: *Het ga je goed.
Hou het warm en zorg dat je wat te eten krijgt!?*
En er dan verder niets aan doen?

Ik las de noodkreet van een anonieme christen in Amerika aan de kerk.
*Ik had honger en u richtte een platform op om over mijn honger te discussiëren.
Ik zat in de gevangenis en u kroop in een kerkbank om te bidden voor mijn vrijlating.
Ik was naakt en u hield een debat over de zedelijkheid van mijn verschijning.
Ik was ziek en u knielde neer en dankte God voor uw gezondheid.
Ik was dakloos en u liet me alleen om te bidden.
U lijkt zo heilig, zo dicht bij God.
Maar ik ben nog altijd hongerig, en alleen en koud.*

Ja maar, wat wordt er dan van ons verwacht?
Ik denk dat we daar met elkaar over moeten nadenken.
En dat we elkaar moeten helpen om tot actie over te gaan.
Dat we als kerk leren onze plicht met betrekking tot de samenleving te verstaan.

En gelukkig is daar al door velen over nagedacht.
Misschien mag ik wat initiatieven noemen die al door christenen genomen zijn.
Anders blijft het nog zo vaag en ongrijpbaar.

Onlangs spraken we op een bezinningsweekend van onze kerkenraad over een initiatief van een aantal kerken in Zwolle.

Die hebben samen de Stichting Present opgericht.

Deze stichting wil bemiddelen tussen mensen die hulp nodig hebben en mensen die wel hulp willen bieden.

Bij hen die hulp nodig hebben moet gedacht worden aan mensen, die geen netwerk om zich heen hebben.

Geen familie, geen vrienden, geen groep van mensen op wie ze kunnen terugvallen.

En ze hebben hulp nodig bij een verhuizing of bij het opknappen van hun woning.

Of bij het onderhoud van hun tuin.

En ze hebben geen geld of ze zijn niet zo gezond dat ze het zelf kunnen doen.

Meestal zijn het mensen die in de problemen zitten.

Verslaafd zijn aan alcohol of drugs en vaak ook psychisch in de kreukels.

Stichting Present zorgt er voor dat deze mensen in contact komen met vrijwilligers die met plezier en zonder kosten wel eens een klus voor een ander willen doen.

De gemeente Zwolle heeft dit initiatief zo gewaardeerd dat ze er zelfs subsidie voor geeft.

Ander voorbeeld.

In Veenendaal is een Stichting Vrijwillige Thuiszorg opgericht.

Die vrijwillige thuiszorg is een aanvulling op de professionele thuiszorg.

In de uren dat er geen wijkverpleging of gezinsverzorging beschikbaar is, zijn zgn. mantelzorgers verantwoordelijk.

In de praktijk zijn dat vaak familieleden en vrienden.

Maar ook voor hen kan de zorg voor een familielid dat ziek is of op sterven ligt soms te zwaar worden.

En dan kunnen vrijwilligers inspringen.

Nog een voorbeeld.

Er is in Nederland een Stichting Gevangenzorg.

Deze stichting streeft er naar rondom iedere gevangenis een vrijwilligersgroep te hebben, die bereid zijn om gedetineerden op te zoeken.

De gedetineerden geven zelf aan of ze contact op prijs stellen.

Vrijwilligers zoeken hen op en helpen hen om zich voor te bereiden op hun terugkeer in de samenleving.

Daarnaast worden gezinnen van gevangenen ondersteund.

En er wordt gebeden rondom rechtszaken.

Alle vrijwilligers worden professioneel getraind en begeleid.

Een laatste voorbeeld.

Diverse kerken hebben een inloop- of aanloophuis gecreëerd.

Een laagdrempelige ontmoetingsplaats waar bezoekers worden beschouwd als gasten.

De medewerkers, vrijwilligers uiteraard, tonen belangstelling en meeleven.

En als het nodig is verlenen ze praktische hulp.

Op feestdagen worden maaltijden georganiseerd.

En in persoonlijke gesprekken kan het geloof worden gedeeld.

Zomaar een aantal voorbeelden uit de praktijk hoe het geloof kan werken.

Het gaat om projecten, die stuk voor stuk wat van de betrokkenen vragen.

Inzet, tijd, energie.

Het kost wat.

Ongetwijfeld gaat het gepaard met frustraties en teleurstellingen.

Maar het is wel de weg waarop onze Heer Jezus Christus ons is voorgegaan.

En het is zeker ook de weg waarop Hij ons met zijn Geest wil bijstaan.

Want Hij is volmaakt gelukkig als Hij ziet hoe het geloof bij zijn volgelingen leeft.

Ik eindig de preek.

Was het een goede preek vanmorgen?

Was het een goede dienst?

Ik neem aan dat de preek niet moeilijk te begrijpen was.

De boodschap is helder en klaar.

Je hoeft er niet voor gestudeerd te hebben om het allemaal te snappen.
De vraag is: hebben de preek en de liederen ons veranderd?

Dat hangt af van wat we er mee doen.

Dat zal de proef op de som zijn of ons geloof dood is of levend.

AMEN.

06-11-2005